

Розробка уроку позакласного читання в 4 класі

Тема: Байки Езопа

Мета: – **навчальна:** зацікавити учнів творчістю давньогрецького байкаря Езопа; закріпити поняття про байку як літературний жанр та її жанрові особливості; розкрити своєрідний історичний шлях байки;

- **розвивальна:** розвивати навички виразного читання; зв'язного мовлення, вміння висловлювати свої думки;

- **виховна:** сприяти формуванню духовного світу учнів, уміти розрізняти добро і зло, любов до художнього слова.

Обладнання : опорні схеми, портрет Езопа, картки, тексти байок, ілюстрації.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Форма проведення уроку: урок-подорож.

Хід-уроку

I. Організаційний момент (привітання).

Учитель: Діти, привітно, з повагою погляньте на свого сусіда по парті. Сідайте зручно, заплющте очі й подумки перенесіться в те місце, де б ви хотіли бути. Пропоновані речення повторюйте мовчки:

- «Я говорю спокійно, не хвилююся»;

- «Я володію своєю мовою і собою»;

- «Я справлятиму враження впевненої, доброї людини».

Розплющте очі, сідайте зручно, так, як повинна сидіти зосереджена, смілива, упевнена, розумна людина.

II. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і мети уроку.

Учитель.- Який розділ ми закінчили вивчати? (Розповідь про нас самих).

- Про який жанр літератури йдеться розповідь в цьому розділі? (Про байку).

- Що таке байка?

- Назвіть ім'я основоположника байки?

Учитель. - Сьогодні ми розширимо коло своїх знань про байки Езопа. Тема нашого уроку позакласного читання - Байки Езопа.

Урок наш незвичайний і цікавий. Це урок-подорож. Ми будемо і розвідниками, і мислителями, і шукачами нового та незвіданого. Зараз вирушимо на машині часу в давні часи, до міст величної Греції.

Щоб дістатися місць призначення,їхати будемо на ось на такій колісниці,які використовувались для перегонів.Перегони на колісницях- це вид змагань на Олімпійських іграх у Стародавній Греції.(А розповідь більш детально про колісницю нам Ілля).

III. Актуалізація опорних знань.

Ми потрапили до області Лаконіка, мешканці якої змалку вчилися говорити чітко, коротко і зрозуміло. Тому і нині таке мовлення називають лаконічним. Ваше завдання – прочитати статтю в підручнику, дати відповіді на питання лаконічно і точно.

- Де і коли виникла байка?

- Які байки ви вже читали?

- Хто їхній автор?

- Хто герої байок?

- Як називають авторів байок?

- Які складові частини байки?(Розповідна частина і висновок).

- Що таке мораль байки?

- Що писав про значення байки Іван Франко?(«Дітоньки любі, не тим цікава байка, що говорить неправду, а тим, що під лушпинням тієї неправди криє, звичайно, велику правду).

- Чому байкарі широко використовували алегорію?(Алегорія-походить від грецького слова –кажу. Це поняття, яке неможливо передати коротко, його зображують у формі яскравого образу. У художній літературі алегоричні образи найчастіше використовують в байках і притчах. Байкарі вдаються до алегоричних форм виражаючи свої думки. Під виглядом тварин вони висміюють людські риси характеру.

IV. Сприйняття й усвідомлення нового матеріалу.

Учитель. Продовжуємо нашу подорож. Ми прибули на острів Крит, де правив цар Мінос. (Про острів Крит нам розповідь –Кіра). За легендами, основоположником байки вважають Езопа, який жив у Стародавній Греції у VI ст. до н.е. (Більше про Езопа розкаже наша Арінка).

V.- Фізхвилинка

А зараз зупинка відпочинка. Ми трішки відпочинемо і поїдемо далі мандрувати.

1. Опрацювання змісту байки Езопа «Двоє приятелів і ведмідь»

а) Читання байки за особами;

б) Відповіді на запитання;

- Діти, чи можна вважати приятелів –друзями? Чому? Яка мораль цієї байки? (Друзі пізнаються в біді). Які риси характеру засуджуються? Які можна сказати прислів'я до цієї байки? (Людина без друзів-що дерево без коріння. В лиху годину пізнаєш вірну людину. Дружба-найбільший скарб.

2. Гра «Установи відповідність»

Хитрість

віслюк

Жадібність	заєць
Сила	вовк
Впертість	лев
Незграбність	лисиця
Боягузливість	ведмідь

3. Літературні дослідження(у групах) завдання спільне для груп.

а)Байка «Вовк і Ягня»- 1 група

б)Байка «Крук і Лисиця»-2 група

в) Завдання прочитати байку напівголосно;

г) Відповісти на пропоновані запитання:

- Хто герої байки? Що вони уособлюють? Яка мораль байки? У яких словах виражається? Що засуджує автор?

(1 група:байка «Вовк і Ягня». Герої байки: Вовк-тип зухвалої,нещадної,владної людини.

Ягня-тип невпевненої людини,схилення перед силою,владою,страх.

Мораль: справедливий захист не має сили для тих,хто заповзвся чинити кривду.

Засуджується:жорстокість,несправедливість.)

(2 група:байка «Крук і Лисиця»(Пригадаємо,що це за птах з природознавства?).

Крук-тип нерозумної,надто довірливої людини,яка сприймає будь-які слова за щирю правду.

Лисиця-тип хитрої,лицемірної людини.

Мораль:нерозумну людину можна вмовити виконати будь-що.

Засуджується:нерозважливість,лукавство,нещирість.)

4.Інтерактивна вправа «Гронування»

Учитель. Отже давайте зробимо висновок:що характерно для байок Езопа.(Написи діти прикріплюють на магнітну дошку.)

- Назва творів складається з двох слів.

- Мораль завжди знаходиться в кінці байки.

- Поділені на дві частини:оповідну і мораль.

-У байках Езопа викриваються людські вади.

VII. Закріплення вивченого матеріалу.

Учитель. Продовжуємо нашу подорож.Ось ми прибули у місто Афіни-столицю Греції.(Що це за місто нам розповість-Богдан).

1.Творче завдання «Впізнай байку за ілюстрацією»(Намалювати ілюстрації до прочитаних творів).

А зараз ви представите ілюстрації ,які ви намалювали до байок .

2.Схема «Історичний шлях байки»

Учитель. Діти перед вами виставка книг де представлені байки ,байкарів різних епох і століть.Творчість Езопа –це коріння ,з якого пізніше розвинулося гіллясте дерево-жанр байки.А розповість нам про це Артем.

VIII Підсумок уроку.

Учитель. Наша мандрівка закінчилась.Нарешті ми вдома,у рідному класі.

Давайте повторимо все набуте під час подорожі.

- Який жанр повторили?

- Хто такий Езоп?

- Що ви запам'ятали про нього?

- Які недоліки людського характеру засуджувались у байках?

- Чим запам'ятався вам цей урок?

IX. Оцінювання.

X . Домашнє завдання.

Учитель. Наступний урок позакласного читання проведемо за темою «Казки Ганса Крістіана Андерсена.(Дикі лебеді,Дюймовочка,Кресало,Русалочка.та інші).

Заключне слово.

Учитель. Кожен день несе людям нові знання,враження,новий досвід.Щоб збагатити себе життєвою мудрістю попередніх поколінь,бути вихованим,звертайтеся до байки.Показуючи різні недоречності у житті ,розкриваючи особливості людської поведінки,вона вчить,як потрібно чинити правильно. Історично байка виникла за фольклорних джерел – казок, прислів'їв, тощо. Первісно це була байка у прозі, яка носила здебільшого повчальний характер. Іншим джерелом сюжетів байок була збірка індійських казок, притч, байок 3-4 ст. н.е. «Панчатантра» («П'ятикнижжя»), яка була поштрена в обробках і переказах на Сході і в Європі, а на території Київської Русі з 13 ст. Саме тоді й зародилися характерні ознаки жанру.

В Україні жанр байки також має давню й багату традицію. Ще у 17-18 ст. у шкільних підручниках зустрічаємо чимала байок, що мають навчальне призначення. Плідно виступав у цьому жанрі і видатний філософ Г.Сковорода. У 19 ст. нове слово для розвитку байки внесли П.Гулак-Артемовський, Є.Гребінка, особливо Л.Глібов, із творчістю якого пов'язують розквіт байки. До байки зверталися у своїй творчості І.Франко, Б.Грінченко, а в 20 ст. – В.Блакитний, С.Пилипенко, П.Глазовий та інші.

А закінчити урок хочу словами теж відомого байкаря-Федра:

В Езопа вчіться,добрі люди!

Щоб виправлять людські заблуди

І похвалять красу й добро.

Хоч розповідь коротка й жартівлива,

Мета її ясна й правдива.

Автор Прокопенко В.В.

вчитель початкових класів НВК№24 м.Кам'янського